

[Undervisnings- og forskningsministeren]

lektiv ledelse faktisk rejser en række spørgsmål vedrørende forholdet til den enkelte, spørgsmål om lokalisering af ansvaret i tilfælde, hvor der begås overgreb på den enkelte.

Det er nemlig et fundamentalt led i enhver demokratiopfattelse – og nu vil jeg gerne se hr. Aage Frandsen dybt i øjnene – at gruppen kan nøjagtig lige så godt gøre fejl som den enkelte. Gruppen er ikke spor mere ufejlsbar end en enkeltperson. Forskellen er bare, at når gruppen begår overgreb, så er det næsten umuligt for enkeltpersonen at få sin ret, hvorimod når det er en enkeltperson, der har begået overgreb, så er det betydelig lettere. Så kan ansvaret placeres, man kan finde ud af, hvem det er. Man kan gå til vedkommende, og man kan eventuelt slæbe vedkommende for en overordnet myndighed, eller hvem det nu kan være, man vil slæbe vedkommende for.

Det var bare nogle principielle betragtninger vedrørende fordele og ulemper ved kollektiv ledelse. Som det fremgår, er jeg gennem et langt liv med diskussioner om dette på diverse skoler kommet frem til den konklusion, at dette at etablere kollektiv ledelse overhovedet ikke er noget demokratisk fremskridt, og jeg har nogle gode demokratiske begrundelser for det, begrundelser, der går på den enkeltes rettigheder samt dette, at man ikke gør demokratiet nogen tjeneste ved at dyrke ineffektiviteten; tit og ofte er kollektiv ledelse jo forbundet med ineffektivitet.

Jeg tror derfor, det er vigtigt, at vi får en debat om dette. Jeg synes, det er en spændende debat, og det er også værd at debattere; jeg mener blot, at forslaget her i lidt for høj grad kører videre i en skure, som blev sat i slutningen af 1960'erne, og som vi skal prøve at komme lidt op af for at få en frisk diskussion om de vigtige spørgsmål, der blev rejst dengang. For spørgsmålene er vigtige, men svarene er ikke gode, sådan som de er opført her i forslaget.

Jeg vil gerne tage afstand fra forslaget om ved lov at oprette et kæmpemæssigt forsøgsråd, som er fælles for alle de mange uddannelsesområder, som jo omfatter vidt forskellige skoletyper. Jeg tror, det bliver et tungt arbejdende bureaukrati. Jeg tror, det vil blive et meget fjernt foretagende set fra den enkeltes synsvinkel.

Jeg kan godt se, hvad ideen er med det, for havde man lavet en række forsøgsråd, så ville

jeg jo have brokket mig over, at der var for mange råd. Nu laver man ét, og så brokker jeg mig over det. Men kunne forklaringen ikke være, at det slet og ret er en dårlig idé i det hele taget at lave forsøgsråd?

Skulle vi ikke i stedet søge at give vores institutioner en større grad af frihed og give institutionernes ledelse mulighed for at være ledelse, prøve noget nyt, få mulighed for at varetage det pædagogiske ansvar, sådan at hvis man udsættes for dårlig undervisning, så er der et sted, man kan gå hen og klage sin nød? Det er nemlig kundevenligt, brugervenligt.

Jeg kan oplyse, at jeg i ret nær fremtid fremsætter et forslag til reform af erhvervsuddannelserne. Det burde ikke være nogen overraskelse, for det har jeg været på vej til i lang tid, men jeg tror, det nu snart sker. I den forbindelse får Folketinget jo lejlighed til inden for et meget stort område, som omfatter alle tekniske skoler og alle handelsskoler, at drøfte styrelsesforholdene og herunder også spørgsmålet om elevernes medbestemmelse.

Så vidt jeg husker, var det socialdemokratiske forslag vedrørende erhvervsskolerne særdeles moderat i modsætning til det socialdemokratiske forslag vedrørende gymnasier og folkeskoler. Årsagen er naturligvis, at Socialdemokratiet har nogle fornuftige mennesker i hånden, når man drøfter erhvervsskoler, nemlig fagbevægelsens repræsentanter, som jo repræsenterer kunderne og derfor ikke ønsker, at bl.a. lærerrådene skal have alt for stor magt. Vi bliver nødt til at lære at betragte også lærerråd som repræsentanter for producenter, som i mange spørgsmål står i modsætning til brugerne. Det er vigtigt, at vi gør vores institutioner brugervenlige. Det gør vi ikke nødvendigvis ved at give al magt hverken til lærerrådene eller til elevrådene; det aspekt vil jeg også godt lige drage frem.

Jeg har med disse principielle bemærkninger villet sige noget tværgående. Førstebehandling er jo lejligheden, hvor man kommer med nogle principielle bemærkninger. Der er masser af detaljer, jeg ikke har kommenteret – det beklager jeg – men jeg håber, at det, forslagsstillerne var ude på, netop var en principdebat her ved førstebehandlingen, og den håber jeg jeg nu har bidraget til.